

Savo rizikos ir mokumo vertinimo gairės

Savo rizikos ir mokumo vertinimo gairės

1. Įžanga

- 1.1. Pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1094/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (toliau – EIOPA reglamentas)¹, 16 straipsnį EIOPA skelbia šias priežiūros institucijoms skirtas gaires, kaip toliau taikyti 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo („Mokumas II“)².
- 1.2. Šios gairės parengtos pagal direktyvos „Mokumas II“ 41, 44, 45 ir 246 straipsnius ir 2014 m. spalio 10 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2015/35, kuriuo papildoma Direktyva 2009/138/EB (toliau – Komisijos deleguotasis reglamentas 2015/35)³, 262 ir 306 straipsnius.
- 1.3. Priežiūros institucijos turėtų užtikrinti, kad įmonės prognozuotų galinčią kilti riziką.
- 1.4. Gairėse daugiausia aptariama, ko siekiama savo rizikos ir mokumo vertinimu (toliau – SRMV), o ne, kaip jį atlikti. Pavyzdžiui, kadangi bendrų mokumo poreikių vertinimas atspindi pačios įmonės požiūrį į savo rizikos pobūdį, kapitalą ir kitas priemones, kurių reikia šiai rizikai mažinti, įmonė, atsižvelgdama į savo veiklai būdingos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą, turėtų pati nuspręsti, kaip šį vertinimą atlikti.
- 1.5. EIOPA pripažįsta ir palaiko visame pasaulyje bei nacionaliniu lygmeniu už Europos Sąjungos ribų vykstančius pokyčius ir pasiekimus, nustato perspektyvinio SRMV standartus. Vis dėlto EIOPA nesitiki, kad trečiųjų valstybių priežiūros institucijos taikys šias gaires. Nepaisant to, gairėms galioja lygiavertiškumo analizė. Kai gairėse nurodomos grupės struktūros arba grupės lygmuo, galvoje turimos tik Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) grupės. Gairės taikomos Europos Sąjungoje įsteigtiems ir draudimo arba perdraudimo įmonėms, kurių pagrindinės buveinės įsteigtos savo šalyse ir kurios vykdo direktyvos „Mokumas II“ 2 straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą, priklausantiems filialams.
- 1.6. Labai svarbu, kad įmonės administracinis, valdymo arba priežiūros organas (toliau – AVPO) žinotų apie visą reikšmingą riziką, kurią patiria įmonė, nepaisant to, ar apskaičiuojant mokumo kapitalo reikalavimą (toliau – MKR) į tą riziką atsižvelgiama, ar ne, ir ar ta rizika yra kiekybiškai įvertinama, ar ne. Taip pat labai svarbu, kad AVPO aktyviai dalyvautų SRMV procese – nukreiptų jį tinkama linkme ir kritiškai vertintų rezultatus.
- 1.7. Jeigu grupė nori kreiptis dėl SRMV pagal direktyvos „Mokumas II“ 245 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą, reikia, kad procesai visoje grupėje būtų vykdomi labai nuosekliai.

---

¹ OLL 331, 2010 12 15, p. 48–83.

² OLL 335, 2009 12 17, p. 1–155.

³ OLL 12, 2015 01 17, p. 1.

- 1.8. Šios gairės galioja ir pavienėms įmonėms, ir įmonių grupėms. Šiose gairėse taip pat išdėstytos tam tikros nuostatos, kuriose aptariami grupei būdingi SRMV ypatumai, pirmiausia atsižvelgiant į grupės patiriamą specifinę riziką arba riziką, kuri pavienėms įmonėms gali būti mažiau aktuali nei grupės lygmeniu.
- 1.9. Atitinkamoms pavienėms įmonėms skirtos gairės *mutatis mutandis* taikomos grupės SRMV. Įmonių grupės taip pat turi atsižvelgti į grupės skirtas gaires.
- 1.10. Šiose gairėse vartojamos tokios sąvokos:
- „grupės lygmuo“ – tai darnus ekonominis vienetas (holistiniu požiūriu), apimantis visus grupę sudarančius subjektus, kaip nurodyta EIOPA gairėse dėl valdymo sistemos;
  - „grupės SRMV“ – grupės lygmeniu vykdomas SRMV;
  - „bendrasis SRMV dokumentas“ – tai bendrasis dokumentas (SRMV priežiūros ataskaita), kurioje aptariamas grupės ir kai kurių grupės patronuojamųjų įmonių lygmenimis tą pačią ataskaitinę datą ir tuo pačiu ataskaitiniu laikotarpiu atliktas SRMV, kurį turi patvirtinti priežiūros institucija, kaip nurodyta direktyvos „Mokymas II“ 246 straipsnio 4 dalyje.
- 1.11. Šiose gairėse neapibrėžtos sąvokos turi įžangoje nurodytuose teisės aktuose apibrėžtą reikšmę.
- 1.12. Šios gairės taikomos nuo 2016 m. sausio 1 d.

1 gairė. Bendrieji principai

- 1.13. Įmonė turėtų parengti savus SRMV procesus, per kuriuos taikytų tinkamus, pakankamus, pagal savo organizacinę struktūrą ir rizikos valdymo sistemą pritaikytus metodus, atsižvelgdamos į savo veiklai būdingos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą.

2 gairė. AVPO vaidmuo. Principas „iš viršaus į apačią“

- 1.14. AVPO turėtų aktyviai dalyvauti SVMV, įskaitant vadovavimą, kaip vertinimas turėtų būti atliekamas, ir kritišką rezultatų vertinimą.

3 gairė. Dokumentai

- 1.15. Įmonė turėtų turėti bent šiuos SRMV dokumentus:
- a) SRMV politiką;
  - b) kiekvieno SRMV archyvą;
  - c) kiekvieno SRMV vidaus ataskaitą;
  - d) SRMV priežiūros ataskaitą.

4 gairė. SRMV politika

1.16. Įmonės AVPO turėtų tvirtinti SRMV politiką. Šioje politikoje turėtų būti aprašyti bent tokie dalykai:

- a) įdiegti SRMV procesai ir procedūros;
- b) rizikos pobūdžio, patvirtintų priimtinių rizikos ribų ir bendrų mokumo poreikių sąsajos;
- c) metodai ir metodikos, įskaitant informaciją apie:
  - (i) tai, kaip ir koku periodišku bus vykdomas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, jautrumo analizė, atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir visa kita atitinkama analizė;
  - (ii) duomenų kokybės standartai;
  - (iii) paties vertinimo dažnumas ir pagrindimas, kad jis pakankamas, ypač atsižvelgiant į įmonės rizikos pobūdį ir su įmonės kapitalo pozicija susijusių bendrų mokumo poreikių kintamumą;
  - (iv) SRMV vykdymo laikas ir aplinkybės, kuriomis SRMV reikėtų atlikti nesilaikant reguliaraus grafiko.

5 gairė. Kiekvieno SRMV archyvas

1.17. Įmonė turėtų įrodyti, kad atliko SRMV, ir saugoti visus SRMV dokumentus ir rezultatus.

6 gairė. SRMV vidaus ataskaitos

1.18. Įmonė turėtų informuoti visus tam tikrus darbuotojus bent apie SRMV rezultatus ir išvadas, kai SVPO patvirtina procesus ir rezultatus.

7 gairė. Bendrų mokumo poreikių vertinimas

1.19. Įmonė turėtų pateikti kiekybinį kapitalo poreikių įvertinimą ir kitų priemonių, kurių reikia visai reikšmingai rizikai pašalinti, aprašą, nepaisant to, ar rizika kiekybiškai įvertinama, ar ne.

1.20. Prireikus, atsižvelgdama į nustatytą reikšmingą riziką, įmonė turėtų atlikti pakankamo masto testavimą nepalankiausiomis sąlygomis arba įvairių scenarijų analizę, kad turėtų pakankamą pagrindą bendriems mokumo poreikiams vertinti.

8 gairė. Perspektyvinis bendrų mokumo poreikių vertinimas

1.21. Įmonė turėtų užtikrinti, kad jos bendrų mokumo poreikių vertinimas būtų perspektyvinis, įskaitant atitinkamai vidutinio laikotarpio ir ilgalaikę perspektyvą.

9 gairė. Bendrų mokumo poreikių vertinimo ir pripažinimo pagrindas

- 1.22. Jeigu įmonė bendriems mokumo poreikiams vertinti naudoja kitokius pripažinimo ir vertinimo pagrindus, negu nurodyta direktyvoje „Mokumas II“, turėtų paaiškinti, kaip kitokiais pripažinimo ir vertinimo pagrindais užtikrinama, kad būtų geriau atsižvelgta į įmonės rizikos pobūdį, priimtinas rizikos ribas ir veiklos strategiją, kartu laikantis reikalavimo užtikrinti patikimą ir apdairų įmonės valdymą.
- 1.23. Jeigu įmonė, vertindama bendrus mokumo poreikius, remiasi kitokiais pripažinimo ir vertinimo pagrindais, negu nustatyta direktyvoje „Mokumas II“, ji turėtų kiekybiškai įvertinti kitokių pripažinimo ir vertinimo pagrindų poveikį bendrų mokumo poreikių įvertinimui.

10 gairė. Nuolatinė atitiktis reguliuojamojo kapitalo reikalavimams

- 1.24. Įmonė turėtų nuolat analizuoti, ar atitinka direktyvoje „Mokumas II“ nustatytus reguliuojamojo kapitalo reikalavimus ir per šį vertinimą turėtų atsižvelgti bent į:
- a) galimus reikšmingus savo rizikos pobūdžio pokyčius ateityje;
  - b) nuosavų lėšų kiekio ir kokybės pokyčius per visą veiklos planavimo laikotarpį;
  - c) nuosavų lėšų struktūrą pagal lygius ir tai, kaip ši struktūra per visą veiklos planavimo laikotarpį gali kisti dėl išpirkimo, grąžinimo ir terminų.

11 gairė. Nuolatinė atitiktis techninių atidėjinių reikalavimams

- 1.25. Įmonė turėtų reikalauti, kad įmonės aktuarinę funkciją atliekantys asmenys:
- a) pateiktų nuomonę, ar įmonė nuolat atitiks techninių atidėjinių apskaičiavimo reikalavimus, ir
  - b) nustatytų galimą riziką, kylančią dėl neapibrėžtumų, susijusių su šiuo skaičiavimu.

12 gairė. Nuokrypiai nuo prielaidų, pagal kurias apskaičiuojami MKR

- 1.26. Įmonė turėtų įvertinti, ar jos rizikos pobūdis skiriasi nuo prielaidų, pagal kurias apskaičiuojami MKR, ir ar šie nuokrypiai reikšmingi. Įmonė pirmiausia gali atlikti kokybinę analizę ir, jei iš jos pamato, kad nuokrypis nereikšmingas, kiekybinės analizės atlikti neprivalo.

13 gairė. Sąsaja su strateginio valdymo procesu ir sprendimų priėmimo sistema

- 1.27. Įmonė turėtų atsižvelgti į SRMV rezultatus ir išvagas, padarytas per šį vertinimą, bent dėl:
- a) savo kapitalo valdymo;
  - b) veiklos planavimo;

c) produktų kūrimo ir projektavimo.

14 gairė. Dažnumas

1.28. Įmonė SRMV turėtų atlikti bent kartą per metus.

15 gairė. Grupės SRMV mastas

1.29. Dalyvaujanti draudimo arba perdraudimo įmonė, draudimo kontroliuojančioji bendrovė arba mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji bendrovė grupės SRMV turėtų suplanuoti taip, kad SRMV atitiktų grupės struktūrą ir rizikos pobūdį. Į grupės SRMV įmonės turėtų įtraukti reikšmingą riziką, kurią kelia visi grupės subjektai.

16 gairė. Ataskaitos priežiūros institucijoms

1.30. Dalyvaujanti draudimo arba perdraudimo įmonė, draudimo kontroliuojančioji bendrovė arba mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji bendrovė grupės priežiūros institucijai turėtų siųsti grupės SRMV priežiūros ataskaitą. Grupės priežiūros institucijai siunčiamas dokumentas su SRMV rezultatais turėtų būti parengtas ta pačia kalba, kaip reguliarios grupės priežiūros ataskaitos.

1.31. Jeigu bendrasis SRMV dokumentas parengtas, dalyvaujanti draudimo arba perdraudimo įmonė, draudimo kontroliuojančioji bendrovė arba mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji bendrovė turėtų užtikrinti, kad jeigu kuris nors kolegijos narys arba naujas kolegijos narys to paprašo, jam laiku būtų pateiktas SRMV informacijos dalies apie susijusią įmonę vertimas į oficialią tos valstybės narės kalbą.

17 gairė. Grupei būdingi bendrų mokumo poreikių ypatumai

1.32. Dalyvaujanti draudimo arba perdraudimo įmonė, draudimo kontroliuojančioji bendrovė arba mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji bendrovė turėtų tinkamai įvertinti visos grupei būdingos rizikos ir grupės vidaus tarpusavio priklausomybės poveikį bei šios rizikos ir tarpusavio priklausomybės poveikį bendriems mokumo poreikiams. Jos turėtų atsižvelgti į grupės ypatumus ir tai, kad kai kuri rizika grupės lygmeniu gali būti didesnė.

1.33. Pagal 5 gairę dėl kiekvieno SRMV archyvo dalyvaujanti draudimo arba perdraudimo įmonė, draudimo kontroliuojančioji bendrovė arba mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji bendrovė į grupės SRMV archyvą turėtų įtraukti bent aprašą, kaip vertinant bendrus mokumo poreikius buvo atsižvelgta į šiuos veiksnius:

- a) nustatytus galimus grupės vidaus kapitalo šaltinius ir nustatytus galimus papildomo kapitalo poreikius;
- b) galimybės panaudoti, perduoti arba pakeisti nuosavas lėšas vertinimą;
- c) visus planus perduoti kapitalą grupės viduje, jei toks perdavimas turėtų reikšmingos įtakos kuriam nors grupės subjektui, ir tokio perdavimo padarinius;

- d) kaip pavienės strategijos derinamos su grupės lygmeniu nustatytais strategijomis;
- e) kokią specifinę riziką grupė gali patirti.

18 gairė. Grupei būdingi nuolatinės atitikties reguliuojamojo kapitalo reikalavimams ypatumai

- 1.34. Pagal 5 gairę dėl kiekvieno SRMV archyvo dalyvaujanti draudimo arba perdraudimo įmonė, draudimo kontroliuojančioji bendrovė arba mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji bendrovė į grupės SRMV archyvą turėtų įtraukti bent aprašą, kaip vertinant nuolatinę atitiktį norminiams reikalavimams buvo atsižvelgta į šiuos veiksniai:
- a) nustatytus grupės vidaus nuosavų lėšų šaltinius ir tai, ar yra papildomų nuosavų lėšų poreikių;
  - b) galimybės panaudoti, perduoti arba pakeisti nuosavas lėšas vertinimą;
  - c) visus planus perduoti nuosavas lėšas grupės viduje, jei toks perdavimas turėtų reikšmingos įtakos kuriam nors grupės subjektui, ir tokio perdavimo padarinius;
  - d) kaip pavienės strategijos derinamos su grupės lygmeniu nustatytais strategijomis;
  - e) kokią specifinę riziką grupė gali patirti.

19 gairė. Specialieji reikalavimai bendrajam SRMV dokumentui

- 1.35. Jeigu dalyvaujanti draudimo arba perdraudimo įmonė, draudimo kontroliuojančioji bendrovė arba mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji bendrovė prašo atlikti SRMV pagal direktyvos „Mokumas II“ 246 straipsnio 4 dalį, grupės priežiūros institucijai turėtų pateikti:
- a) įmonių, kurių pavieniai vertinimai, reikalaujami pagal direktyvos „Mokumas II“ 45 straipsnį, įtraukti į bendrąjį SRMV dokumentą, sąrašą, įskaitant pasirinkimo motyvus;
  - b) aprašą, kaip šių įmonių lygmeniu įvykdyti valdymo reikalavimai, ypač tai, kaip patronuojamųjų įmonių AVPO įtraukti į vertinimo ir rezultatų tvirtinimo procesą;
  - c) aprašą, kaip bendrasis SRMV dokumentas sudarytas, kad grupės priežiūros institucija galėtų atskirti pavienius vertinimus ir juos pateikti kitoms kolegijos priežiūros institucijoms;
  - d) jeigu reikia, specialius nurodymus dėl reikalingų vertimų, ypač atsižvelgiant į laiką ir turinį.

20 gairė. Susijusių trečiųjų valstybių draudimo ir perdraudimo įmonių integravimas

1.36. Vertindamos bendrus grupės mokumo poreikius, dalyvaujanti draudimo arba perdraudimo įmonė, draudimo kontroliuojančioji bendrovė arba mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji bendrovė turėtų nuosekliai įtraukti veiklos trečiosiose valstybėse riziką, kai tai daro apie Europos ekonominėje erdvėje vykdomą veiklą, ypač atsižvelgdamos į galimybių perleisti arba pakeisti kapitalą vertinimą.

Atitikties ir pranešimo taisyklės

1.37. Šiame dokumente pateikiamos pagal EIOPA reglamento 16 straipsnį parengtos gairės. Vadovaudamosi EIOPA reglamento 16 straipsnio 3 dalimi, kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos deda visas pastangas, kad gairių ir rekomendacijų būtų laikomasi.

1.38. Kompetentingos institucijos, kurios laikosi arba ketina laikytis šių gairių, turėtų jas tinkamai įtraukti į savo reguliavimo ar priežiūros sistemą.

1.39. Kompetentingos institucijos per du mėnesius nuo šių gairių vertimo paskelbimo pateikia EIOPA patvirtinimą, ar jos laikosi arba ketina laikytis šių gairių, ir nurodo nesilaikymo priežastis.

1.40. Negavus atsakymo iki šio termino, bus laikoma, kad kompetentingos institucijos pranešimo reikalavimo nesilaiko ir apie tai bus pranešta.

Baigiamoji nuostata dėl peržiūros

1.41. Šias gaires peržiūri EIOPA.